

Wolff Károly az ellenzéken.

A keresztény gazdasági pártnak az egyik tekintélyes vezető tagja a következőkben nyilatkozott munkatársunk előtt:

— Wolff Károly és néhány hívének kénytelen-kelletlen az ellenzékbe kellett menni. A

keresztény gazdasági párt többsége elhatározta, hogy a fővárosi törvényjavaslat megszavazását pártkérdéssé teszi és így Wolff Károly és néhány hívét elkerülhetetlenül választ elé állítja. A hátfői pártértekezlet minden esetre hozzá fog járulni a helyzet tisztázásához.

A tisztviselők egyszeri segélyt kapnak júniusra.

Fizetésük rendezését a minisztertanács elhalasztotta.

Budapest, május 23. A minisztertanács pénteki ülésében foglalkozott a közszolgálati alkalmazottak június havi illetményének kérdésével és aképen határozott, hogy figyelemmel az illetmények legutóbbi megállapítása óta a közszolgálati cikkek árainál bekövetkezett drágulásra, a közszolgálati alkalmazottak, nyugdíjasok és özvegyek részére egyszeri segélyt engedélyez, amelynek mértékét az 1923. évi július havi illetményeknek, illetve ellátási díjaknak kétszeres összegében állapította meg, azzal a korlátozással, hogy ebben az egyszeri segélyben nem részesíthetők azok az alkalmazottak, akik 1924 április, vagy május havában ennek a segélynek a mértékét meghaladó rendkívüli segélyben, vagy jutalomban már részesültek. Ezzel az egyszeri segéllyel a kormány a közszolgálati alkalmazottak illetménykérdését június hó végéig elintéztetnek kívánja tekinteni.

A minisztertanács foglalkozott továbbá annak a kérdéseknek előkészítésével is, hogy a szanálási törvénnyel kapcsolatban miképpen lenne megvalósítható júliustól kezdődőleg a közszolgálati alkalmazottak illetményeinél az aranykoronában történő megállapításra való átmenet.

Mint hogy az erre vonatkozó össze adatok még nem állottak rendelkezésre és mint hogy ez a kérdés szorosan összefügg a szanálási törvényben kilátásba helyezett munkaidőmeghosszabbítással is, ebben a kérdésben a minisztertanács végre is állásfoglalását a legközelebbi ülésre volt kénytelen halasztani.

A sajtóban erre a kérdésre vonatkozólag eddig megjelent közlemények nem tekinthetők illetékes helyről szerzett értesüléseknek.

A tisztviselői előléptetések a MÁV-nál.

A magyar királyi államvasutaknál szokásos májusi előléptetések kissé később kerültek a nyilvánosságra, annál nagyobb örömet fog kelteni a tisztviselők között az a körülmény, hogy az idei előléptetések számára rendkívül nagy és összesen 1731 tisztviselő lépett elő a magasabb fizetési osztályba. A főiskolai végzéssel bíró tisztviselők sorában 393 azoknak a száma, akik a magasabb fizetési osztályokba léptek elő. A középiskolával bíró kategóriában 12 felügyelő lett főfelügyelő és 47 főellenőr lépett elő felügyelővé.

A Nemzeti Bank alakuló közgyűlése.

Budapest, május 23. Az új Magyar Nemzeti Bank szombaton tartja alakuló közgyűlését. A közgyűlésen báró Kordányi pénzügyminiszter fog elnökölni, amelyen napirendre tűzik a tárgyszorozatot. A Nemzeti Bank holnap már defakto megalakul, de működését csak június 15-e táján kezdheti meg; előbb technikai akadályok miatt nem lehetséges, mert ez idő alatt szőlítják fel a magyar állami jegyintézet tisztviselőit a Magyar Nemzeti Bankba való belépésre és ugyanakkor történik meg a kinevezés, valamint ezen két hét alatt elintézik a cégjegyzést is. Természetes, hogy a bankpréss is a Nemzeti Bank működésének a megkezdéséig fog az állam rendelkezésére állni és azontul csak a Nemzeti Bank lesz hivatott a bankpréss igénybevenni.

A Magyar Nemzeti Bank főtanácsosainak a jelölése ügyében ma délután végre sikerült meg egyezni és közös listában állapodtak meg a különböző érdekeltségek a jegybank főtanácsában jelenlevő tagok személyére nézve. Az agrár-érdekeltségeknek öt képviselője lesz, az ipari érdekeltségeknek kettő, azonkívül helyet foglal még a főtanácsban a fővárosi elnök és a kereskedelem képviselője, továbbá a nagy bankok részéről négy tag. Ezenkívül négy pótlagot is jelöltek. A megállapodás értelmében a szombati alakuló közgyűlésen az érdekeltségek ezen a

közös listán a következőképp vesznek részt: elnök Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank volt kormányzója. Főtanácsosi tagok: báró Ullmann Adolf, a Magyar Általános Hitelbank elnöke és vezérigazgatója, Weisz Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke, Walder Gyula főrendiházi tag, a Pesti Hazai Bank elnöke és vezérigazgatója, báró Madarassy-Beck Marcell, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank elnöke, Végh Károly udvari tanácsos, a budapesti áru- és értéktőzsde elnöke, Heinrich Aladár udvari tanácsos, Chorin Ferenc főrendiházi tag, a GyOSz. elnöke, báró Kornfeld Mór az ipar részéről. Az agrárérdekeltségek részéről gróf Somschich László, az Országos Gazdasági Egyesület elnöke, gróf Hadik János volt miniszterelnök, v. b. t. t., a közéleti-mezési tanács elnöke, Korláti Bernáth István gazdasági főtanácsos, a budapesti egyetem nyilvános rendes tanára. Meskó Pál, továbbá bíró Papp Elek v. b. t. t., nyugalmazott államtitkár. Pótagok: Keös Elemér, a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár igazgatója, Rausch Aladár kormányfőtanácsos, Szurday Róbert, a Magyar Pamutipar r. elnöke és Mutschenbacher Emil gazdasági főtanácsos, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

„A lőcsei ítélet” és a „Varázsöv” a szegedi színműpályázat győztesei.

„A lőcsei ítélet” nyeresége a magyar irodalomnak. — Felbontották a jeligés leveleket.

Szeged, május 23. (Saját tudósítónktól.) Az a színműpályázat, amelyet Andor Zsigmond kezdeményezésére írt ki Szeged város színiügyi bizottsága egy tetszőszerinti tárgyú prózai és egy nemzeti tárgyú zenés darabra, meglepő és teljes mértékben kielégítő eredménnyel végződött. A beérkezett pályamunkák elbírálására delegált bizottság alig két nap alatt elkészült a darabok áttanulmányozásával és így már pénteken délután, a színiügyi bizottság rendes ülése keretében meghozhatta döntését. A döntés egyhangú volt, a bíráló bizottság minden tagjának véleménye egyezett és ha igaz, ez a színműpályázat egy abszolút értékes és tökéletes színművel gazdagította a magyar irodalmat.

A bizottság ülését, amelyen a bíráló bizottságba delegált tagok dr. Dobay Gyula kivételével mind megjelentek, dr. Gaál Endre, kultúratanácsnok öt óra után nyitotta meg a városháza tanácstermében. Üdvözölte a megjelenteket és a színiügyi bizottság nevében megköszönte Juhász Gyulának és Réti Ödönnek, a Dugonics-Társaság delegált színműbíráinak a színműpályázat körül kifejtett fáradozásukat. Majd elmondotta, hogy a színműpályázatra összesen ötvenkét pályamunka érkezett be, a

pályázati feltételeknek azonban csak negyvenhárom felelt meg, amelyből három zenés mű. Ezután felkérte a bíráló bizottság tagjait, hogy terjesszék elő jelentésüket.

Először Juhász Gyula mondotta el észrevételeit: — A pályamunkák legnagyobb részét átolvas-tam és úgy érzem, hogy ez a színműpályázat olyan szerencsés eredménnyel végződött, amilyen-nél ötven év óta még a Tudományos Akadémia sem dicsekedhetik. „A lőcsei ítélet” című darab, amelynek „Megvirrad még valaha” a jeligéje, olyan kiváló drámai alkotás, amelyhez hasonló az utóbbi évek irodalma nem igen produkált. Témája teljesen eredeti és minden bizonnyal nagy színpadi sikere lesz. Ez a darab nem csak a legjobb az összes pályamunkák között, hanem olyan értékes munka, hogy a kifizetett jutalmat föltétlenül megérdemli.

— A többi pályamunka között is akad néhány értékes darab, azonban egyik sem hasonlítható értékben „A lőcsei ítélet”-hez. Az értékes darabok közül való az „I. Endre” című, amely komolyabb írói tehetség munkája és van is benne költői érték. A „Vermes professzor” szerzője otthonos a színpadi technikában, a „Prometheus”,

amelynek szerzője Pierre Luis egyik novellájának a témáját modernizálta, gondolkodó elmére vall. A „Hóvihar”, a „Törpe az órában” és „A nullák királya” érdemel még dicséretet.

Juhász Gyula után dr. Szeles József terjesztette elő véleményét. Kijelenti, hogy Juhász Gyula fel-fogásával mindenben egyetért. A legjobb darabnak ő is „A lőcsei ítélet”-et tartja. A darab témája teljesen új, alakjai eredetiek és kifogástalanul megrajzoltak, irodalmi értéke elvitathatatlan. A szerzője föltétlenül színészember lesz, aki tökéletesen ismeri a színpad minden titkát is. A Juhász Gyula által megdicsérendőnek talált darabokon kívül a „Balaton-tündére”-t is megemlítené tartja.

Prelog József jelenti be ezután, hogy véleménye szöszterint megegyezik Juhász Gyulával. Hasonlóképpen nyilatkozott Réti Ödön is.

A színműpályázat első része így eldőlt. A bíráló bizottság minden tagja „A lőcsei ítélet”-nek ítélte oda a pálmát. Gaál tanácsnok ezután kikereste a jeligés levélrengtetegből azt, amely a legjobbnak talált darab szerzőjének nevét rejtette. A borítékot felbontotta és akkor derült ki, hogy „A lőcsei ítélet” szerzője nem egy ember, hanem kettő:

Tábori Emil és Orbán Dezső.

Tábori Emil neve alatt két foglalkozás is volt: színész és író és így dr. Szeles József jóslása helyesnek bizonyult.

Ezután a zenés darabok sorsának eldöntése következett. Andor Zsigmond színiigazgató és Prelog József bírálták meg a beérkezett három zenés darabot és egybehangzó jelentésüket írásban terjesztették a bizottság elé. A jelentés szerint a „Varázsöv” a legjobb. Tárgya hasonlít a Csongor és Tünde témájához. Zenéje egészséges, ha nem is mindenben eredeti. Dallamvezetése tiszta és magyaros. A másik két darab, a „Hajnalka” és a „Déliabos rónák”, gyengébb alkotások. A bizottság a bírálók jelentése alapján elhatározta, hogy a „Varázsöv” szerzőjének adja ki a pályadíjat.

Gaál tanácsnok ezután felbontotta a jeligés levelet, amelyből két, teljesen ismeretlen név került elő. A pályadíjnyertes daljáték szövegkönyvét Nemes Ernő (Győr), a zenéjét pedig Heintz Fülöp (Körmend) írta.

A pályázat eldöntése után Szeles József bejelentette, hogy az a négyszáz ezer koronás pályadíj a pályázat kiírása óta hétszázötvenezer koronára emelkedett a kosztakatokkal. A színiügyi bizottság Andor Zsigmond indítványára elhatározta, hogy ezt az összeget egymillió koronára egészíti ki. Andor Zsigmond bejelentette még, hogy a „Varázsöv”-vel kezd meg a jövő évi szezon és az első prózai bemutató „A lőcsei ítélet” lesz.

A többi darab sorsáról is döntött a bizottság. A jeligés leveleket megsemmisítik, a darabokat a szerzők kellő igazolás esetén hatvan napon belül átvehetik, azután a Somogyi-könyvtár levéltárába kerülnek.

Az ujságírók memoranduma a sajtójogi novelláról.

Budapest, május 23. A Magyarországi Ujságírók Egyesületének elnöksége a büntetőnovellának a sajtóra vonatkozó rendelkezései tárgyában terjedelmes, minden részleteire kiterjedő alapos és meggondolt memorandumot intézett Bethlen István gróf miniszterelnökhöz, az igazságügyminiszterhez és az igazságügyi bizottság tagjaihoz. A memorandum kifejti, hogy a sajtószabadság nem a sajtómunka belső ügye, nem a lapkiadó érdekeltségek problémája, hanem az egész nemzeté.

A Tisza-féle sajtótörvény még ki sincsen próbálva, de azt nem tartják időzerűnek, hogy külön törvényben kelljen a sajtótörvényt szabályozni. Az ősi alkotmányunk legnehezebb tradíciójával helyezkedik szembe az, aki egy büntetőnovella keretében kreálja a sajtótörvényt módosító új paragrafusokat. Szembe kell szállni azon törekvésekkel, amelyek a sajtódeliktumokban a statáriális eljárásban az esetek nyolcvan százalékában lehetetlenné tenné a bizonyítást és a védekezést. A lapbetiltásra vonatkozó rendelkezések pedig az ujságírást alapjában támadják meg.

A törvényjavaslatnak van egy pontja, amely kimondja, hogy a mentelmi jog védelme alatt álló nemzetgyűlési képviselők cikkeikért, vagy nyilatkozataikért, ha annak a mentelmi jogát a nemzetgyűlés három hónapon belül fel nem függeszti, a cikkíró, illetve a felelős szerkesztő felel. Ez a rendelkezés egészen új jogi rendszert kapcsol a jogi életünkbe, amely példátlan az egész világ judicaturájában. Eszerint elítélendő az, akiről a bíró is tudja, hogy nem személyesen követte el a vétseget. Ezek életbeléptetésével semmiféle politikusknak, vagy írónak a cikkét, vagy nyilatkozatát nem fogják kiadni a lapok.

A lap megszüntetése, vagy hosszabb szüneteltetése az egyik legsúlyosabb és ártatlanul sújtó része a javaslatnak. Ez az intézkedés az agent provokator-rendszert fogja felvirágoztatni a káros közéletünkben, ahol ez a rendszer manapság nem éppen ismeretlen.